

Говор замјеника предсједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ др. Дениса Звиздића на генералној дебати 151. засједања Интерпарламентарне уније (ИПУ) у Женеви на тему: „Очување хуманитарних норми и подршка хуманитарном дјеловању у временима кризе“

Женева, 20. октобар 2025.

Уважене екселенције,
Поштовани присутни,
Даме и господо,

Велика ми је част да вам се данас, у име Босне и Херцеговине, обратим на једну од најважнијих тема данашњице, а то је очување хуманитарних норми и подршка хуманитарном дјеловању у временима кризе.

Данас живимо у времену када број оружаних сукоба у свијету достиже рекордан ниво од Другог свјетског рата.

Према подацима УН-а, активно је више од 120 сукоба, укључујући 37 ратова високог интензитета.

Више од 122 милиона људи је присилно расељено, док више од 300 милиона људи широм свијета тренутно треба хуманитарну помоћ, од чега су 60% жене и дјевојчице.

Према подацима Свјетског програма за храну, више од 780 милиона људи пати од хроничне неухрањености, док једно дијете умире сваких 10 секунди због глади или болести које су потпуно превентабилне.

Поздрављам дипломатске напоре да се у Гази успостави трајно примирје, али не смијемо заборавити да је у Гази убијено више од 20 хиљада дјеце и преко 65 хиљада цивила. Присилно је размјештено око 2 милиона људи на врло малом простору, а свједочили смо једној од највећих хуманитарних криза у задњих 80 година.

У ствари, свједочимо времену када се на међународну сцену поново враћа „закон јачега“, а историја нас учи да то увијек доноси огромну патњу и страдање оних који су слабији и обесправљени.

Нажалост, у вријеме када су глобалне хуманитарне потребе највеће у модерној историји, међународни хуманитарни систем суочава се са дубоком кризом.

Укупна средства за хуманитарну помоћ смањена су за више од 20% у посљедње двије године, док се потребе повећавају за 40% годишње због разлога које сам навео. Геополитичке подјеле, растући национализам и оружани сукоби разарају темеље међународне сарадње.

Све наведено ми у Босни и Херцеговини добро познајемо јер смо то прије више од 30 година осјетили на властитој кожи и добро знамо какве су посљедице непоштивање међународног права. Током агресије на БиХ у периоду 1992-1995. година, убијено је више од 100 хиљада људи, 2,2 милиона људи је расељено. Ти бројеви нису само хисторијски подаци. То су имена, судбине, жеље, снови, планови, амбиције, породице и сјећања.

Ми у Босни и Херцеговини знамо шта значи када свијет шути и када пасивно посматра убијање цивила и разарање градова. Јер, све што је потребно за тријумф зла јесте да добри људи не чине ништа.

Зато морамо учинити свијет бољим мјестом, али не кроз велике ријечи и дипломатске фразе него кроз конкретне мјере и акције које ћемо имплементирати у континуитету.

С тим у вези, пошто смо ми као ИПУ једна врста свјетског парламента, кључно је питање шта ми као парламенти можемо урадити. Шта можемо урадити дјелима, а не ријечима? Ја парламенте видим као демократски коректив међународног поретка, парламенти су мост између међународних обавеза и националне одговорности.

С тим у вези предлажем да ми кроз наше парламенте урадимо четири ствари:

1. да осигурамо да се међународно хуманитарно право угради у домаће законодавство;
2. да захтијевамо одговорност наших влада за поштивање Женевских конвенција;
3. да подржимо финансирање хуманитарних и развојних програма диљем свијета;
4. да јачамо невладин сектор и промовишемо културу мира, дијалога и толеранције.

Наша мисија као парламентарца није само да представљамо своје народе, да будемо вох попули, већ да конкретном дјелујемо и да предлажемо законе, иницијативе, стратегије и да јавно дјелујемо и заговарамо теме које сматрамо важним.

Чврсто вјерујем да хуманитарна помоћ више не може бити само реактивна. Она мора бити превентивна, интегрисана и одржива.

Генерално, ми као глобална заједница немамо недостатак правних норми. Ми, у ствари, имамо проблем са недостатком примјене тих норми.

Зато вас позивам да заједно ојачамо повјерење у институције, да користимо парламентарну дипломатију за изградњу мостова и да бранимо принципе међународног хуманитарног права, јер тиме бранимо цивилизацијске вриједности, људска права и принципе солидарности.

Ако изгубимо способност да штитимо обесправљене и угрожене, изгубит ћемо право да себе називамо цивилизацијом.

Хвала вам на пажњи и желим вам успјешан рад у наставку ове генералне дебате.(крај)